

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Stollár Béla dr.*
Cím: *Napi 70 millió liter Bu-
dapest gyógyvíztermelése*
Forrás: *Prk. Hírlap*

Osztályozás

Tárgy

551.23

Hely

Idő

"1943"

Személy

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Napi 70 millió liter Budapest gyógyvíztermelése

Miért nem fűtünk a felhasználatlanul elfolyó
forrásvízzel?

— Nini, pipál a sziget! — kiált fel mellettünk a villamosban egy kisleány, amint a Beszkárt gyaloghíntónál alig sebesebb alkalmatosságán átdöcögünk a Margithidon. Valóban, a sziget óbudai partján, a Magyar Athletikai Club versenypályája mögött vékony füstfelhő száll az ég felé...

Hol vannak a meleg nyári napok, amikor a MAC tutajáról mártóituk meg magunkat a Duna hús hullámaiban? Milyen forró volt a kövek közül előtörő forrás vize! Azóta komor arcot öltött a természet, a tutajt fedél alá vitték, mi magunk békelt kabátot öltöttünk, csak a forrás önti vizét változatlan buzgalommal a tovatünő Duna habjaiba.

Ugy látszik, a margitszigeti füstölő forrás, vagy talán városligeti kollégája a városatyáknak is feltűnt, mert a főváros közigazgatási bizottságának egyik legutóbbi ülésén szóba került, hogy naponta sokmillió liter meleg gyógyvíz folyik el felhasználatlanul. A kérdést felvető bizottsági tag azt javasolta, nézzenek utána a dolognak, mert lehetetlen, hogy a mai háborús, takarékos világban ne lehetne okosabban felhasználni Budapest gazdag gyógyvíztermését.

**Százhusz forrás ontja
a gyógyvizet**

Kevés olyan város van, amely anynyi joggal megérdemelné melléknevet, mint Budapest a fürdőváros elnevezést. A főváros területén kerek számban 120 forrás naponta 70 millió liter gyógyvizet hoz a föld felszínére!

Ennek a víznek egyrésze, mintegy 30 millió liter, negyven Celsius-foknál alacsonyabb hőmérsékletű, úgynevezett langyosvíz. Ezzel látják el a Császár- és a Lukács-fürdő uszodáját, ezt használja fel ipari célokra egyik legnagyobb fehérítő üzemünk és mosodánk, egy nagy bolgárkertészet és ebből készítik a szénsavval telített üdítővizek jelentős részét.

A felszínre kerülő forrásvíz nagyobb fele, mintegy napi 40 millió liter, 45-70 Celsius-fok közötti gyógyvíz. Ebből táplálják a Gellérthegy-körülürdőket, a Császár- és Lukács-gyógyfürdőket, valamint a margitszigeti és a városligeti gyógyfürdőket. A legmelegebb víz ennek a két utóbbi fürdőnek forrásaiból fakad: 70 fokos.

Ha megnézzük a statisztikai adatokat, vajjon milyen mértékben használják ki ezt a hatalmas gyógyvíztermelést, meglepő eredményre jutunk. A langyos víznek alig negyven százalékát hasznosítják a forrástulajdonosok. A kihasználatlan hátván százalékából még jó néhány tisztasági és gyógyfürdőt el lehetne látni vizel.

A 40 foknál melegebb vízi gyógyforrások kihasználási százaléka alig jobb, mint a langyosvizeké. A városligeti Széchenyi-fürdőnek például két forrása van. Az egyik mintegy 760 liter vizet ad percenként. Ez a hatalmas víztömeg teljes egészében felhasználatlanul folyik a csatornába. A másik forrás percenkénti 4400 liternyi vízének mintegy 50 százalékaival látják el a gyógyfürdő üzemét. A többi budapesti gyógyfürdő között is akad nem egy olyan, amely közelről sem használja ki teljesen a maga forrásait.

Valóban semmire sem lehetne felhasználni a főváros természetadta kincsét, ezt a gyógyítóhatású, világhírű termálvizet?

Melegvízfűtés — gyógyforrások vizével

A kérdés önként adódik: ha a budapesti gyógyfürdők számát elégnek találják, ha gyógyításra nem akarják felhasználni a melegforrások vizét, legalább miért nem fűtünk vele? 1917 óta a Lukács-fürdőt, 1939 óta a Széchenyi-fürdőt — Wossala tanácsnoknak, a főváros néhai kitűnő szakértőjének kezdeményezésére — a gyógyforrások melegvízfeleslegével fűtik — kitűnően.

Néhány évvel ezelőtt az egyik tudományos folyóiratban érdekes szakcikk jelent meg, amely Budapestnek forrásvízzel való fűtésével foglalkozott. A cikkirő számítása szerint a budapesti melegforrások naponta körülbelül 45 millió liter-átlagosan 55 Celsius-fok hőmérsékletű vizet szolgáltatnak — miután a 40 foknál ala-

csonyabb hőfoku langyos vizek fűtésre tekintetbe nem vehetők. Ha ezt az 55 fokos vizet távvezetékben elvezetnék a házakba, számítani kellene arra, hogy a víz hőmérséklete 25 fokra lecsökkenne. Így tehát 15 millió kalóriát nyernénk. Ha elfogadjuk azt, hogy naponta 30 kalóriával lehet egy légköbmétert átfűteni, a fűtött légköbméter pedig körülbelül 60 százaléka a beépített légköbméternek, a 15 millió kalória 1 millió beépített légköbméter fűtésére elegendő.

Természetes, hogy a melegvízfűtéshez szükséges berendezések megépítése a mai háborús viszonyok között szinte megoldhatatlan feladatnak látszik. Az ellenben még ma is elképzelhető, hogy a források közvetlen közelében levő épületeket — például a városligeti források közelében lévő Állatkertet, a Szépművészeti Múzeumot, a Műcsarnokot, a MÁV-kórházat — akár a jövő évtől kezdve ezzel az egyébként felhasználatlanul elfolyó melegvízzel fűtsék.

Szaporítható-e a források száma?

Ez a fűtési terv az első pillanatban fantasztikusnak látszó tervet nyit meg; nem lehetne-e a források számának megfelelő növelésével annyi vizet hozni a föld felszínére, hogy akár egész Budapestet a melegforrások vizével fűtsük?

Kétségtelen, hogy valamikor az egész budai hegyvidéken nagyszámú melegforrás volt, hiszen a Gellérthegyen köröskörül, a Zugligetben, a Hűvösvölgyben, az Ürömi-hegyen, a Tábor-hegyen a forrásvízi mészkőle-
kódások melegforrások táplálta nagy

távak nyomait őrzik. Ezeket a gyógyvizeket nem az eső, vagy a Duna táplálja, hanem ugyanaz a mélyvizek tartó medence, amely az Alföld artézikutait. Az alföldi artézikutak vízcsökkenése köztudomású. A budapesti forrásoknál az általános vízhozam szintén csökkenőben van. Ha újabb kutakat fúrának, ez a hozam tovább csökkenne és csökkenne természetesen a víz feltörő készsége is. Ebben az esetben pedig a gyógyvizet időmultával szivattyuzni kellene. Ha ez bekövetkeznék, a gyógytényezők már aligha kerülnének felszínre s ezzel a gyógyvizeket egyszerű melegvízzé fokoznánk le.

Arról az álomról tehát mindenestre mondjunk le, hogy valamikor minden egyes budapesti háznak meglesz a maga házi melegvízforrása s a háziasszonyok fölünyes mosollyal mutatgatnak majd ajtót a portékájukat kínáló tüzelőanyagkereskedőknek. Ha azonban újabb források veszedelmeket is rejtegetnek, ez nem érinti azt, hogy a már meglevő és jelenleg a Dunába ömlő, gyógyhatású melegvizünket érdemes lenne fűtésre okosan, gazdaságosan felhasználni.

Dr. Stollár Béla.